

Daniel Jekel, Spered ar yezh

RANN 1- Ur bed o cheñch

Jenerik

Beilhadeg e Breizh-Izel !

Emaoc'h o selaou Radio Breizh-Izel, Beilhadeg e Breizh-Izel.

Daniel Jekel, spered ar yezh.

Ur podkast kinniget gant Tudi Crequer.

E mod-se 'oa ar jeu gwechall.

Gwechall e oa ar c'hezeg hag ar maneñ, kwa.

E-pad ouzhpenn dek vloaz e veze lusket sulvezhioù selaouerien RBI, Radio Breizh-Izel, gant abadennoù Daniel Jekel. Mont a rae an animatour dre an hentoù-treuz da enrollañ tud ar vro e seizh korn Breizh-Izel. Lakaet e oa bet an enrolladennoù-se er goudor e skolveur Brest hag e ti Dastum da gentañ. En INA emaint bremañ e Roazhon. Hiziv avat e vuzulier pegen prizius eo an enrolladennoù-se. Testenioù pinvidik eus ur bed diwar ar maez a oa o vont kuit didrouz.

Poan 'm eus c'hoazh o klevout ac'hanoc'h, heñ !

Même les bigorneaux écoutent RBO ! An dra-se an hini a oa.

Rann kentañ. Heklev ur bed o cheñch.

Anv Daniel Jekel a zo stag ouzh hini ur radio : Radio Breizh Izel, RBI. Deuet e oa da vezañ diwezhatoc'h France Bleu Breizh Izel, hag Ici Breizh Izel a reer anezhi bremañ. Degemer a ra Daniel Jekel ac'hanon en e di, e Kemper.

Tudi Crequer : Mont a ra mat ?

Daniel Jekel : Mont a ra ! Ma Doue, ya.

Tudi Crequer : Mat-tre. Penaos ?

Daniel Jekel : Div eur hanter dija.

Tudi Crequer : A ya, ya ya. Boñ, degaset 'm eus ur mikro, heñ. Bihanoc'h evit un Nagra, met...

Daniel Jekel : Amañ 'vo ket plas a-walc'h, marteze 'vije gwelloc'h mont d'ar gegin, n'eo ket ?

Tudi Crequer : O ya. Ya, ya, 'vel 'teus c'hoant, ya.

Daniel Jekel : Peogwir aze 'm eus ket kalz a frankiz.

E-pad pell amzer e oa treut-ki plas ar brezhoneg war ar radio : un nebeud komzoù ha kanaouennoù brezhonek a oa da glevet ur wech an amzer. Berzh o doa graet dreist-holl sketchoù Jakez Kroc'hen ha Gwilhoù Vihan skignet war radio Kimerc'h goude an eil Brezel Bed. Peg debron ar radio e Daniel er c'houlz-se marteze a-walc'h.

Jakez Kroc'hen : A, Gwilhoù, hiziv a vo bec'h, paotr kozh, hiziv e vo gwelet e pelec'h emañ an dud, hañ !

Gwilhoù Vihan : Ya, Jakez paour, hiziv ! Hiziv 'vo gwelet sañsemant !

Daniel Jekel : Ti ma zud 'oa ket droad da selaou kalz a draoù e-barzh ar radio. An oferenn voe droad, ha Jakez Kroc'hen, ha div pe deir abadenn a-wechoù. Met Jakez Kroc'hen, an

dra-se 'vije selaouet bep Sul, hañv-c'hoañv, pa voe ma zud 'b ar gêr, ha me 'oe tomm eus an abadenenn-se ivez.

Jakez Kroc'hen : Te a zo diotoc'h eget ul lagad yar ! C'hoarierien Poullfaouig o deus kemeret an anv a "Granked" abalamour int paotred kostez an aod.

E 1962 e oa bet savet Radio Brest, ar studio radio kentañ e Breizh-Izel. Met dister e chome plas hor yezh er skingomz. Dav e oa bet gortoz 1982, dilennet François Mitterrand prezidant ha boulc'het gantañ an digreizennañ. Goulennet e oa neuze gant Radio France sevel radioioù bro ha sevel unan buan en Breizh-Izel.

Louis Orvoën, prezidant Kuzul-Meur Penn-ar-Bed : Je suis heureux de vous accueillir dans la maison du département, que nous appelons "Ti Penn-ar-Bed". L'émotion est en effet réelle pour ceux de ma génération, qui entre 1920 et 1930 ont connu dans les écoles primaires l'offensive menée par les pouvoirs publics contre la langue et la culture bretonne, et qui aujourd'hui voient un service public qui aura pour partie mission de développer cette langue et cette culture.

D'ar Meurzh 3 a viz Eost 1982 e oa roet lañs gant Radio France d'he radio divyezhek kentañ.

Jingle : Radio Bretagne Ouest !

Remi Derrien : Boñ, me 'wel 'maoc'h deuet betek amañ da welet Radio Breizh Izel. Petra 'soñjit dija eus Radio Breizh Izel ?

Un den aterset : Traoù brav 'zo bet graet 'ba' Kemper, kwa !

Remi Derrien : N'eus nemet un devezh emamp o komañs da labourat, 'peus ket bet amzer c'hoazh, geo da...

Ur vaouez aterset : Ya, ar mintin-mañ da 8eur30.

Remi Derrien : Ya, ha neuze 'peus selaouet un tamm brezhoneg ?

Ur vaouez aterset : Ya, 'm eus selaouet brezhoneg, 'm eus selaouet galleg.

Remi Derrien : Ha c'hwi 'zo eus kostez Kemper ivez ?

Un den aterset : A me 'zo eus Bro Vigoudenn. Me 'm eus selaouet ar mintin-mañ 'm eus klevet ar c'heleier.

Remi Derrien : Ha neuze, petra 'soñjit eus lakaat brezhoneg 'b ar radio e mod-se ?

Un den aterset : Neuze, me 'gav eo se un dra mat-tre. Ma chom e-giz-se 'vo mat an traoù. Ma ya... Ma 'zo moaien lakaat muioc'h brezhoneg c'hoazh 'vo gwelloc'h an traoù c'hoazh. Me 'gred... Me 'gred 'vo gwelloc'h gant ar radio...

Remi Derrien : Ar radio nevez.

Un den aterset : Ar radio nevez da lakaat re yaouank da... da lakaat anezho da zeskiñ gwelloc'h ar brezhoneg. Me 'soñj din, a ya.

Remi Derrien : Trugarez deoc'h.

Anat deoc'h e oa dav goprañ ur skipailh ha stummañ an dud evit luskañ an abadennoù niverus. Bezit soñj : ouzhpenn 5eur30 a oa e brezhoneg, pe divyezhek bemdez-c'houloù. Ur brezhoneger ampart, disoursi un tammig bihan marteze, ha perzh eus ar gevredigezh "Daspugnerien Bro-C'hlazik" a gredas neuze kinnig e anv da vMichèle Cotta, renerez Radio France.

Daniel Jekel : A ma Doue, an dra-se 'zo... degouezhet drol a-walc'h avat, peogwir gant an daspugnerien 'oan a-raok. Int 'n oe lavaret din skrivañ. Ha setu 'm oe skrivet da Vichèle Cotta, mar plij. Hag... Met me hag ar paper, ar c'hreion, an dreinded n'eo ket mat !

Memestra 'm oa graet, hag 'm oa echuet al lizher : veuillez excuser mes fautes d'orthographe, mais mon langage de tous les jours, c'est le breton. Ha padal 'oan bet an deiz all d'ar radio evit ober un esae, hag eizhteiz goude-se, lavaret 'oa din ober un abadenn. A, Feiz te 'lâr ! A, Feiz te 'lâr ! Aze 'oa bec'h war ma gorre. Met dav 'oa komañs neuze ! Met n'anavezen tra 'barzh ar vicher-se, te 'oar. Tra ebet. Ha setu 'ba pelec'h mont ? Me 'lâre : dav din mont 'ba Pont-'n-Abad peogwir war an tu-se on sur eus ma zaol, 'vin komprenet hag e komprenin anezho.

Jingle : Radio Breizh Izel, war-eeun eus Kemper 93MhZ.

Daniel Jekel : Setu Itron Cariou, c'hwi peus desket brodiñ koefoù abred, me 'soñj din, 'ba Pont-'n-Abad. Da be oad c'hwi 'peus komañset da brodiñ koefoù ?

Itron Cariou : Da drizek vloaz.

Daniel Jekel : Da drizek vloaz.

Kentañ abadenn Daniel Jekel, gant ur vroderez eus Pont-'n-Abad, enrollet d'ar 7 a viz Eost 1982.

Daniel Jekel : Ha penaos eo deuet ar soñj-se deoc'h, c'hwi 'oa en ur familh broderezed, peotramant...

Itron Cariou : O ma Doue nann. Gwechall, an dra-se 'veze un enor bezañ broderez.

Daniel Jekel : Un enor !

Itron Cariou : O, an dra-se 'oa muioc'h evit un enor, bezañ broderez ! O la la...

Daniel Jekel : Hi 'oa Marcèle Drezen eus he anv plac'h yaouank ivez. Ya ya ya. Neuze me 'gave anezhi kozh. Marteze bremañ 'lavarfen ket memestra ! Met... Honnezh 'oa... o ya, dibaseet ar pevar-ugent. Peogwir voe... kazi-sur 'oe ganet bloavezh ar c'hant.

Itron Cariou : An dra-se 'oe cours particuliers, pea, g'ur vroderez 'oe. Ha c'hwi rae... c'hwi 'zeske micher e-giz-se. Tri miz 'oe. C'hwec'h miz a-wechoù.

Daniel Jekel : 'Oe ket ken fall 'vit ma soñje din. Met... an dra-se 'oe... 'Ouien ket ar mod d'ober, hañ. Yaouank 'oan ivez peogwir 'moe 39 bloaz. Setu 'raen ket re esperañs da chom pell 'ba 'r radio peogwir... 'oen atav o c'hortoz bezañ botezet evit mont maez.

Daniel Jekel : Hag a labour a oe graet...

Itron Cariou : A, al labour a oe d'an hini a zeske deomp... Ha se 'veze lâret deomp "poch-cheored", "poch-cheored" !

An abadenn-se a zo ur skouer vat eus al labour a zo bet graet e-pad un dek vloaz bennak gant Daniel Jekel er radio. Bep Sul noz goude keleier seizh eur. Fiziet e oa e Daniel Jekel un hanter-eurvezh abadenn d'ar Sul noz da gomañs. Ha tamm-ha-tamm e reas ar Bigouter e doull er radio.

Itron Cariou : Pa n'eus ket mui gour.

Daniel Jekel : Pa n'eus ket gour. Met 'vez ket paeet muioc'h 'vit an dra-se.

Itron Cariou : O ma Doue, pa gontan mat, nann.

Daniel Jekel : An abadenn da zigentañ-tout 'oa "Gwechall ha bremañ". Met goude-se eo bet kresket, neuze pa oan bet gant Bernez Kilien, peogwir 'oe teir eur abadenn. Met goude-se eo bet... buan a-walc'h memes eo bet trapet gant ar "Bleizi ruz" ha... setu chomet ma-unan e-giz ur paour-kaezh truilh. Met lâret 'oa din, ma 'teus c'hoant, gant Yves Quentel, peogwir hennezh 'oe directeur d'antenne, ober war ar micherioù kozh. Hag... ar sonioù ha kontadennoù. Da neuze gant ar re 'oe deuet un tammig war an oad 'oes sur e ouezent brezhoneg mat. Ar re gozh an hini a oar an traoù. Ar re yaouank 'zo da zeskiñ. Ar re gozh 'oar petra o deus bevet, e-lec'h ar re yaouank n'ouzont ket petra 'vevfont. Hañ. Ar

veilhadeg 'vez graet gant tud kozh. Met ur wech dre vare e kemeren evit klevet ur vouezh yaouank, dre ar sonioù. Peogwir mod all, abadennoù all 'oe e-pad ar sizhun ivez e brezhoneg.

Gwir eo e oa a bep seurt da glevet war RBI d'ar c'houlz-se, ouzhpenn Beilhadeg Breizh Izel Daniel Jekel.

Bernez Rouz : Pa 'z eo bet krouet RBO e oa... ar pal a oa lakaat ar brezhoneg a-hed an deiz ma 'peus c'hoant.

Bernez Rouz, unan eus kazetennerien gentañ ar radio.

Bernez Rouz : Bez e oa keleier, heñ, bez 'oa pemp abadenn keleier bemdez, setu ul lec'h 'voe kontet eus ar pezh a dremen er vro. Hag eus un tu all e oa abadennoù all, Remi Derrien da skouer, a rae un abadenn, mont da welet an dud 'barzh o zi, tud... brezhonegerien a-vihanik alies-tre, hag a gonte dezhañ a bep seurt, kwa. Met an abadenn-noz a rae Daniel a oa kentoc'h dres war ar bed kozh, heñ, ma vije moaien da lâret e-giz-se, met ur bed kozh pinvidik-mor, da lâret eo an dud o doa istorioù da gontañ, tud o doa bevet ar brezel, o doa bevet an diaesterioù bevañ, o doa bevet tout ar bloavezhioù 60, o doa bevet penaos... ar mekanikoù labour-douar deuet 'ba 'r vro, hag eñ a oa paotr eus ar Vro Vigoudenn, setu e ouie ivez eus tud ar mor, hag... ar pezh 'oa ket klevet kalz amañ. Ha goût a ouie ivez, peogwir hon oa graet al labour dastum amañ er vro, Daspugnerien Bro C'hlazik, eñ a ouie ober eus an dud evit tennañ ar mel eus oute, kwa, hag an dra-se 'oa... a zo bet a-bouez. Da lâret eo n'eo ket un abadenn gant un den meur a ouie tout eus ar brezhoneg, hag a zegase sklêrijenn d'ar re all, met bez 'oa, gwir eo, ar pezh a oa goulennet ganeomp e gwirionez, kaout un eskemm gant ar selaouerien, kwa, bezañ radio ar vro, kwa.

Daniel Jekel ne oa ket un animatour radio a vourre mont da welet ar pennoù bras. Pep abadenn a roe da glevet tud vunut.

Daniel Jekel : Ya ya, e-touez ar bobl vunut. Met n'on ket bet e-touez ar vourc'hizioù, heñ. Nann nann. Nag an dud re zesket.

Jingle : Bennozh Doue deoc'h, paotred, evit ar pezh ma vez lavaret e galleg ar "résultats sportifs" ! Ha deomp kuit bremañ evit ar Veilhadeg e Breizh-Izel !

Daniel Jekel en deus dastumet evel-se un toullad istorioù buhez, daoust dezhañ bezañ bet darn-amzer nemetken, ha kaset en deus d'ar selaouerien ha selaouerezed un tammig partout e Breizh-Izel, ha pelloc'h c'hoazh.

Daniel Jekel : O ya. O ya ! A bep seurt micherioù, pe pe... pe ar vartoloded a yae d'an Island aze, pe labourer-sivi, pe labourer... ar boutailher, labourer 'b ar c'hoadoù, 'b an Amerik ! 'B ar C'hanada. A bep seurt. Ya. A bep seurt traoù. Labourat 'ba 'r fritur. Ferourezed, kemenerezed. Un tammig eus tout. Labour 'veze graet war ar maez. An dra-se 'cheñche ivez eus... an eil kanton d'egile a-wechoù. Ha eus... eus mouez han dud. Bez 'voe eus Job Lambig, Ambroise Rouzig a yae d'ober ar bezhin, a zo ober soud 'b an inizi, Kemenez, Balaneg ha tout an dra-se. Hag en deus graet sinema. N'eus ken 'met war an trotoer ha n'on ket bet. Met an dra-se 'oa un istor, ar vuhez o doe an dud-se. Hennezh, Job eus Ploue, met hennezh 'zo aet da labourat 'ba' Baccarat ! 'Barzh Cristallerie de Baccarat. A ya. Jeanne Jak eus Keriti. Honnezh 'oa bet 'klask bara, hag a voe... Francis !

Jingle : Beilhadeg e Breizh-Izel. Emañ Daniel Jekel o kontañ kaoz gant Francis ha Perrine Kemener eus Trevoan, Bolazeg.

Francis Kemener, enrollet d'ar 1 a viz Mae 1992

Francis : Me 'm eus bet naon 'b ar Prusse Orientale. Met o vont d'ar skol 'ba Bolazeg 'm eus bet naon ivez. Ya. Me 'vije debret ma lein ganin. 'Benn 'm bije graet tri c'hant metr deus ar gêr. Ur batatezenn, un tamm pekad bara, e vije lonket buan an dijuniñ ha ne chome tamm ebet. Pe nebeut-tre. Ha c'hoazh, en em brive an hini gozh c'hoazh da vagañ ac'hanon, kwa. A ya, bez 'oa mizer gwechall, heñ. Ya.

Daniel Jekel : Met bremaik 'm eus klevet ac'hanoc'h 'lâr, Francis, penaos a vezec'h gant ho mamm-gozh eus an eil ti d'egile da glask bara.

Francis : Ya, da glask bara. Da glask bouetiñ, kwa. Ya 'vat. E mod-se 'm eus graet.

Daniel Jekel : Ha penaos... trist a-walc'h da c'houlenn an dra-se ganeoc'h, met añfin, penaos 'vije graet ma 'p eus c'hoant, pa yae an dud e-giz-se da glask bara ?

Francis : A lâre ur pater 'barzh toull an nor ! An hini 'vije 'klask...

Perrine : An dud 'lâre ur pater toull an nor.

Francis : a lâre ur pater 'barzh toull an nor. Ha ma vije lavaret dezhe mont 'barzh an ti, 'vije roet un dra bennak dezhe. Ha ma vije lavaret dezhe 'vije mann ebet da reiñ dezho, aet eo kuit peogwir 'veze 'lâret dezhe, kwa.

Perrine : A-wechoù 'vije ket lâret dezho mont 'barzh an ti, 'vije degaset dezhe, da doull an nor.

Francis : 'Vije degaset dezhe da doull an nor.

Perrine : 'Vije 'kaset dezho da doull an nor, nemet kerzh ha..

Daniel Jekel : Setu 'oa ur sac'h ganeoc'h, neuze ?

Francis : Ya, ya, ur sac'h war he skoaz, ya. Gant ma mamm-gozh, ya.

Jingle : Beilhadeg e Breizh-Izel. Emañ Daniel Jekel o kontañ kaoz gant Francis ha Perrine Kemener eus Trevoan, Bolazeg.

Francis Kemener, enrollet d'ar 1 a viz Mae 1992

Francis : Me 'm eus bet naon 'b ar Prusse Orientale. Met o vont d'ar skol 'ba Bolazeg 'm eus bet naon ivez. Ya. Me 'vije debret ma lein ganin. 'Benn em bije graet tri c'hant metr deus ar gêr. Ur batatezenn, un tamm pekad bara, e vije lonket buan an dijuniñ ha ne chome tamm ebet. Pe nebeut-tre. Ha c'hoazh, en em brive an hini gozh c'hoazh da vagañ ac'hanon, kwa. A ya, bez 'oa mizer gwechall, heñ. Ya.

Daniel Jekel : Met bremaik 'm eus klevet ac'hanoc'h 'lâr, Francis, penaos a vezec'h gant ho mamm-gozh eus an eil ti d'egile da glask bara.

Francis : Ya, da glask bara. Da glask bouetiñ, kwa. Ya 'vat. E mod-se 'm eus graet.

Daniel Jekel : Ha penaos... trist a-walc'h da c'houlenn an dra-se ganeoc'h, met añfin, penaos 'vije graet ma 'p eus c'hoant, pa yae an dud e-giz-se da glask bara ?

Francis : A lâre ur pater 'barzh toull an nor ! An hini 'vije 'klask...

Perrine : An dud 'lâre ur pater toull an nor.

Francis : a lâre ur pater 'barzh toull an nor. Ha ma vije lavaret dezhe mont 'barzh an ti, 'vije roet un dra bennak dezhe. Ha ma vije lavaret dezhe 'vije mann ebet da reiñ dezho, aet eo kuit peogwir 'veze 'lâret dezhe, kwa.

Perrine : A-wechoù 'vije ket lâret dezho mont 'barzh an ti, 'vije degaset dezhe, da doull an nor.

Francis : 'Vije degaset dezhe da doull an nor.

Perrine : 'Vije 'kaset dezho da doull an nor, nemet kerzh ha..

Daniel Jekel : Setu 'oa ur sac'h ganeoc'h, neuze ?

Francis : Ya, ya, ur sac'h war he skoaz, ya. Gant ma mamm-gozh, ya.

Evit dielfennañ ha kompren mat danvez enrolladennoù Daniel Jekel, on bet o welet Youenn Leon e Plougerne. Egile a zo danvez-doktor e Skol-Veur Brest. Sevel a ra un dezenn arkeologiezh ha brezhoneg, ha lakaet en doa e fri e-barzh enrolladennoù Daniel Jekel un nebeud bloavezhioù 'zo evit kont Kreizenn an Enklaskoù Breizhek ha Keltiek, ha sikouret en doa da renabliñ anezho. Hervezañ ez eus danvez forzh pegement e sondielloù Daniel Jekel, evel en abadenn-mañ, bet enrollet war Enez Eusa.

Daniel Jekel : Lavaret 'p eus deomp dabord, ltron Malgorn, e oa ebad pa vije fest an hoc'h. Penaos en em basee fest an hoc'h ?

Itron Malgorn : Fest an hoc'h a oa an deiz war-lerc'h goude ma veze bet gwezenn, 'veze graet repas neuze d'ar familh. Ha neuze 'veze graet farz gant gwad an hoc'h, farz gwad ha farz gwenn evel-just, soubenn, ragoud. Ha neuze e teue tout ar familh neuze hag an amezeien. Ha pa veze lazhet an hoc'h neuze 'veze troc'het evel-just, hag e veze roet un tamm kig fresk, roti fresk da bep hini. Setu c'hwil da c'houde, neuze, e-pad ar goañv, pa lazhe ar re-se o hoc'h, ho poa aes ur roti en-dro ganto. Setu an dra-se a bermete kaout kig fresk aliesoc'h.

Daniel Jekel : A ya.

Youenn Leon : Ya, abadenn Enez Eusa neuze a zo gant ur vaouez anvet Malgorn, 'gav din, hag a zo o kontañ fest an hoc'h, setu ur skouer vat eo eus ar pezh a vez kavet e-barzh abadennoù Daniel. N'eo ket nemetken un testeni eus ur mod da gaozeal gwechall-gozh, met ivez e-giz ma lavare Le Roy-Ladurie, neuze, eus ar civilisation rurale-se neuze, eus ar mod-se da vevañ war ar maez gwechall-gozh war un enezenn. En ur reiñ un tamm kig memestra da bep hini e veze gouezet ar wech o tont, pa veze lazhet ur pemoc'h e lec'h all e vo roet ivez un tamm kig d'an tiegezh ivez, setu e oa ur seurt skoazell etre an dud, ya. Pennadoù Daniel pa 'z ea e ti an dud a zo pennadoù memestra etnologiezh a-benn ar fin, hag a c'hell bezañ implijet forzh pegement, hag e c'hellomp tennañ danvez anezho c'hoazh kalz. Kalz a draoù a chom da ober ya.

Tennañ danvez eus an enrolladennoù a c'heller ober, sur, pa ro deomp da glevet tud ganet evit lod en naontekvet kantved. E-doug o zamm buhez o deus bevet cheñchamantoù bras-spontus war ar maezioù. Er bloavezh 1965 ez eus evit ar wech kentañ en istor Breizh, muioc'h a dud e kêr evel n'ez eus war ar maezioù. E 1982, pa gemeras ar gomz Daniel Jekel war RBI, ne oa ken ur c'hard eus an dud o vevañ war ar maezioù, labourerien-douar anezho. Ar bed a oa o cheñch, ha boulc'het mat ar cheñchamant, zoken.

Youenn Leon : Ar vuhez a zo cheñchet penn-da-benn. An dud a-raok a gustume bevañ eus ar pezh a veze savet ganto e-barzh o... en douaroù a-benn ar fin, evit lavaret an traoù buan, hag a-daol-trumm ez eo cheñchet, ez eo aet eo an dud da gerc'hat labour er c'hêrioù, peotramant en estrenvro ivez, o deus en em lakaet da vevañ en ur mod all. Bloavezhioù 50, bloavezhioù 60 a zo bloavezhioù memestra e-lec'h ma 'z eo en em gavet kalz a draoù e-barzh an tiez, heñ, e-giz ar mekanik-gwalc'hiñ an dilhad, peotramant an tele ivez, hag ar radio a-raok ivez. Kalz a draoù o deus lakaet ar gizioù da cheñch. Ha war an tu all an dud o deus komañset da gaozeal e mod all, da gaozeal e galleg, da vezañ desket muioc'h ivez er skol, heñ, abalamour ar studioù a zo aet war gresk, an amzer

studiañ a zo aet war-gresk, setu an dud a zo deuet da vezañ tud all a-benn ar fin. An dud n'int ket deuet da vezañ ken tud eus ar maez, met tud eus kêr, ha memes ar re a zo bet desavet war ar maez, a-benn ar fin o doa gizioù all. Hag an dud-se ez eus bet roet ar gaoz dezho gant Daniel a zo 'benn-ar-fin tud o deus bevet ar bed a-raok ma krogfe an traoù da cheñch buan, kwa. Hag ar re... an dud, ar beizanted hag ar rae gant ar brezhoneg c'hoazh, a-benn-ar-fin Daniel a zo unan eus ar re nemeto, añfin tud all a zo bet ivez, heñ, arabat lavaret, da reiñ ar gaoz d'an dud-se, heñ, d'an dud a lavarjen dister a-walc'h. Met Daniel en deus lakaet anezho da gaozeal, abalamour Daniel a oa e-gisto a-benn ar fin, heñ, Daniel a oa un den simpl a-walc'h, 'n oa ket graet studioù nag all, eñ a zo bet o labourat e-barzh un uzin e-pad ar brasañ eus e vuhez-labour memestra, hag an dra-se a lak da gompren perak ez eo... en deus lakaet ar gaoz hag en deus lakaet da gaozeal tud... tud munut.

En o aes e oa an dud gant Daniel, hag en e vleud e oa ar Bigouter ganto, kar ne oa ken ar radio ur vicher darn-amzer e dibenn ar sizhun. E-giz 'lavare deomp Youenn Leon en doa Daniel Jekel labourer en uzinoù. Kuitaet en doa ar skol da drizek vloaz, ha staget en doa gant al labour diouzhtu-dak. P'en doa kroget e RBI en doa ur vicher gwall bell eus bed ar radio.

Daniel Jekel : Ha me 'voe mevel-charkuter. Me 'voe mevel-charkuter. O kazi-sur bloaz war-lerc'h, ya peogwir 'voe ur bloavezh Tromeni. Aze 'm eus cheñchet micher hag a voen aet 'ba Konk da labourat 'b ar CAT, gant an dud ampechet. Met n'on ket bet pell gant ma zro, peogwir goude-se eo me a zo bet ampechet. 'M eus ket gellet labourat mui. Hag ar radio 'm eus bet droad d'ober betek 1994. Met daouzek vloaz 'oan bet war al listenn ma 't eus c'hoant, met n'on ket bet daouzek vloaz dirak ar mikro peogwir e-pad daou vloaz 'm boa ranket chom er gêr dija. Met kontant 'oan bet oc'h ober ar vicher-se ma 't eus c'hoant. Peogwir me 'oe kontant memestra, peogwir me 'zizoloe ma bro ! Peogwir aze 'm eus desket ur bern traoù, hag em boe plijadur embann an dra-se evit deskiñ d'ar re all. An hini 'n doe c'hoant deskiñ. An hini 'n doe ket, a beñ, a droe ar bouton hag achu, heñ, 'oe ket diaesoc'h. 'M oe ket kalz amzer d'ober. Evit ober an abadenn-se mat 'ranker ober micher eus an dra-se. Mont bemdez d'un tu bennak ha kempenn an traoù.

Berr e oa an amzer neuze da Daniel Jekel etre ar vuhez-familh, al labour en uzin hag an abadennoù radio e dibenn ar sizhun. Met labour vat ha stank en deus bet graet evit ober pondalez, reiñ ar gomz d'an dud hag enrollañ o c'hanaouennoù ivez. Se 'vo tem an eil abadenn : teñzor ar brezhoneg kanet.

Setu c'hoarvezet adarre,
Un darvoud spontus didruez.

Jenerik :

Daniel Jekel, spered ar yezh, un abadenn kinniget gant Sevenadurioù -- Bretagne Culture Diversité.

Sevenet gant Tudi Crequer.

Songemmeskañ : Bastien Lambert.

Kenurzhiañ : Anna Kere.

Trugarez da : Daniel Jekel, Philippe Lagadec er CRBC e Brest, Christelle Molina ha Jean-Paul Dibouès en INA e Roazhon. Ur podcast sikouret gant Ministrerezh ar Sevenadur ha Skol-Veur Breizh-Izel.

